

Негативний вплив засобів масової інформації на людину

Засоби масової інформації, стали для людини не менш небезпечні, ніж засоби масового знищення.

В наш час, ери інформації, на кожну людину давить потужний тиск інформаційного потоку. Цей тиск, схожий на потужний потік води в стрімкій річці, який чинить неймовірний опір плавцю, котрий намагається плисти проти течії. Цей потік безперервний, він може трохи послаблюватись, а може наростати, накриваючи плавців потужною хвилею.

Плавці - це люди, котрі намагаються досягти своїх цілей плывучи в ріці життя. Якщо ціль знаходиться вверху по течії ріки, то ефективніше буде зійти на берег і по ньому дістатися цілі. А ще краще - повернути потік води в інший напрямок.

Телебачення, радіо, газети, інтернет - основні джерела, які живлять стрімку ріку засобів масової інформації. І більшість людей свідомо чи не свідомо пірнають в цю річку кожен день, вдома чи на роботі, в місті чи селі - всюди. І кожен день ця течія відносить людину далі від своєї цілі і рано чи пізно накриває її з головою.

Що ж відбувається при впливі ЗМІ на психіку людини.

По-перше, відбуваються зміни в системі цінностей. Живе людське спілкування поступається місцем спілкуванню інформаційному, опосередкованому. Засоби ЗМІ відчужують людей, котрі живуть в одному будинку, в одній родині, заміняючи живе спілкування ілюзорними примарами екрану. Втрата живого почуття до людини призводить до втрати любові. У потоці інформації сучасна людина втрачає себе, розмивається її духовна основа, міліє рівень особистості.

По-друге, за допомогою оптичних прийомів і кліповості у свідомості людини традиційна картина світу трансформується у «віртуальну» реальність, занурюючи людину в особливі змінені стани свідомості.

По-третє, через телебачення, Інтернет іде маніпуляція свідомості людини. На телеекрані панує руйнівний для людини дух уседозволеності, розбещеності, жорстокості.

Упродовж останніх років чітко простежується тенденція духовної, моральної й інтелектуальної деградації значної частини населення, насамперед молоді, під впливом безконтрольної діяльності ЗМІ. Чому?

На кіноекранах, телеекранах триває засилля американських примітивних бойовиків, еротичних фільмів, фільмів-жахів, що згубно впливають на незрілу, слабку свідомість молоді, яка втратила нині позитивні орієнтири в житті. У західній кіно і відеопродукції, розрахованій на молодь, широко і вміло пропагується культ сили, насильства, грошей, наживи, «красивого життя», що досягаються неправедними способами. Відверто культивується цинізм і жорстокість через показ і смакування деталями вбивств, фізичних і моральних знущань над людьми. Кіногероями виставляють злочинців, вбивць, психопатів, повій, махінаторів і авантюристів. Наприклад, упродовж тільки одного тижня канали телебачення демонстрували фільми: «Секрет

диявола», «Переможи диявола», «Мамочка — маніяк-убивця», «Обійняті жахом», «Пропаций ідол», «Кров і пісок»...

Телебачення і преса широко подають подробиці різних кримінальних подій, карних злочинів із вбивствами, пограбуваннями, насильством. Так ЗМІ ніби привчають підлітків та юнаків до мерзот життя, роблячи їх звичними, не даючи їм належної оцінки і пояснень.

До цього додається непристойний гумор і добродушно-поблажливі коментарі. Під впливом систематичної і багатої на кримінальні теми інформації у молоді формується стійке уявлення, що вбивства, пограбування, насильство — неминучі і невід'ємні супутники демократичного суспільства і з цим необхідно примиритися.

ЗМІ пропагують еротичу і секс, беручи активну участь у «сексуальній революції». Тотальна еротизація і сексуалізація українського суспільства відбуваються всупереч національним традиціям і християнським канонам. Більшість ЗМІ заохочують сексуальне розкріпачення, спрощення стосунків між чоловіком і жінкою.

Так знищується і висміюється природне почуття сором'язливості в інтимних стосунках, особливо з боку жінки. Масоване впровадження моралі вседозволеності, її систематичний вплив через засоби масової інформації на молодь затіняють і пригнічують уявлення про високу мораль, чистоту людських стосунків, заглушують і стримують формування духовних і інтелектуальних потреб.

Як наслідок — деформація духовного й інтелектуального розвитку особистості. Ще страшнішим результатом є ріст проституції, кількості зґвалтувань і інших злочинів на сексуальному ґрунті, фізичний і моральний занепад дітей, підлітків, юнаків, поширення венеричних захворювань, СНІДу.

Все частіше вчені та пересічні люди засвідчують щодо негативного впливу ЗМІ на нашу ментальну сферу. У погоні за вигодою, а не за правдою ЗМІ нав'язливо «подають» нам досить часто негативні, буквально «нафаршировані» стресами різноманітні аспекти життя - насильство, катастрофи, корисливість, злодійство, безчестя, жорстокість, цинізм тощо - і тим самим послабляють життєву енергію глядачів, читачів і слухачів. Але ж наша життєва енергія підсилюється або послабляється не тільки в особистих контактах у тими або іншими людьми, але й завдяки особам, образам, символам, словам і голосам, які ми «усмоктуємо» в себе за допомогою телебачення, радіо, кіно, газет, книг і журналів.

Фальшивість, навмисне перекручування дійсності, реклама сумнівних цінностей - все це використовується для того, щоб загипнотизувати нас, відволікти нашу увагу громадськості від актуальних проблем, і, треба сказати, ЗМІ домоглися чималого успіху в ослабленні нашої життєвої енергії, у позбавленні гармонії й рівноваги.

Так, середньостатистична дитина в США до чотирнадцяти років устигає подивитися кілька сотень тисяч рекламних роликів і більше 10 тисяч телевізійних убивств (на жаль така негативна тенденція стає характерною й для нашої країни). Соціологічні дослідження злочинності свідчать, що суспільна думка з цього приводу, особливо відносно злочинів із застосуванням насильства, схильна до

перебільшення в порівнянні з реальною статистикою. Так, широко розповсюджений страх американців (наприклад, вийти одному вечором на вулицю) не що інше, як рефлекс, вироблений зовсім не в результаті власного життєвого досвіду, а завдяки засобам масової інформації.

Констатуючи сьогодні агресивність навіть серед маленьких дітей, слабкість волі, зростаючу залежність від комп'ютерних ігор, алкоголю, паління, наркотиків, ми замислюємося й над причинами таких явищ і тенденцій.

В зв'язку з тим, що ЗМІ найбільш негативно впливають на дітей, розглянемо його наслідки.

1. Дитина відстає у розвитку мовлення. Діти пізніше починають говорити, говорять неохоче, словниковий запас бідний і примітивний.

До чого тут телебачення? Дитина, яка сидить перед екраном, весь час чує мову. То чому ж відстає у розвитку?

Оволодіння мовою в ранньому віці відбувається лише в живому безпосередньому спілкуванні з іншими людьми. Якщо слова не звернені до неї особисто і не вимагають відповіді, це не сприяє розвитку мовних навичок.

2. У малюка порушена здатність до концентрації уваги. Найчастіше це проявляється, коли дитина йде до школи. Вона не можна зосередитися на одній справі 3-5 хвилин, їй важко сидіти на уроці, їй постійно треба рухатися. Дитяча голова може бути набита інформацією, проте аналізувати і встановлювати зв'язки між фактами дитині важко.

До чого тут телебачення? «Чарівний ящик» пропонує безкінечний калейдоскоп картинок із музикою та обривистими фразами. Усвідомлювати побачене не треба за одним кадром іде інший, вони «ведуть» глядача, не залишаючи йому можливості усвідомлювати побачене.

3. Дитині не вистачає фантазії. Дитина втрачає здатність і бажання чимось займатися. Їй нудно малювати, конструювати, вигадувати сюжети ігор.

До чого тут телебачення? Малюк. Який проводить багато часу перед телевізором, звикає пасивно сприймати інформацію. Він в житті чекає, коли хтось для нього «зробить» щось веселе і цікаве.

4. Дитині нецікаво спілкуватися з друзями. Її спілкування з ровесниками стає формальним: дітям немає про що сперечатися, нічого обговорювати.

До чого тут телебачення? Дитині легше натиснути кнопку і чекати нових розваг, ніж налагоджувати комунікацію. У кращому випадку, вона буде просто вовтузитися чи штовхатися з приятелями.

5. Дитина стає агресивною. Раніше бійка закінчувалася, як тільки противник опинявся на землі. Тепер переможець часто б'є лежачого переможеного.

До чого тут телебачення? Учені з'ясували, що лише 50% батьків намагаються пояснити дітям негативні сторони насилля, що демонструються на телебаченні, а 40% не надають значення змісту програм, які дивляться їх діти.

Але існує й протилежний ефект впливу ЗМІ на особистість. Якщо нас знайомлять із життєстверджуючими особистостями, які звертаються до нас зі словами, повними щирості, правди, теплоти, наша життєва енергія відповідно зростає. Оскільки можливостей потрапити під вплив (головним чином

негативний) ЗМІ незліченна безліч, варто виявляти увагу й обережність у виборі того, що нам дійсно необхідно.

Якщо розумно підходити до використання ЗМІ, можна уникнути багатьох шкідливих впливів. Якщо ж позбутися від деяких ЗМІ неможливо, треба пустити в хід «внутрішні фільтри», щоб відсіяти все негативне, що нас дратує, а отже, відбивається на життєвій енергії.

В цілому, існує три основні варіанти впливу інформації на людину, на її настрій, цінності, установки: *нейтральний, негативний і позитивний* впливи.

Нейтральний вплив ніяк не відзначається на людині, тобто не задіває її.

Негативний вплив, як правило, залишає темний відбиток в психіці людини: відразу, пригнічення, обурення, злість тощо.

Позитивний вплив від сприйнятої інформації формує радість, натхнення, почуття вдячності чи любові, підбадьорює.

Загальний стан людини - це є сума окремих впливів здобутих протягом певного періоду часу. І тому, коли переважають позитивні впливи - людина має хороший настрій, хороше самопочуття позитивні думки і навпаки.

Розглянемо існуючі інформаційні впливи і для цього відкріємо в інтернеті будь-яке потужне інформаційне агентство і почитаємо заголовки: "Ціна на проїзд у київських маршрутках зросте до 10-12 гривень?", "У Донецькій області перекинувся автобус з шахтарями: 8 поранених", "Міліція затримала 169 учасників рейдерської атаки на завод", "Долар в обмінниках Києва взяв планку 31», "Опозиція повернулись у зал засідань ВР і заблокували трибуну" ... тощо.

Проаналізувавши всі заголовки на сторінці, побачимо, що тільки 3 з них мають позитивний вплив, 12 - нейтральний і 20 - негативний. Приблизно така сама ситуація спостерігається, на інших новинних ресурсах і в будь-яких випусках новин на телебаченні.

Тобто, перегляд, перечитування чи прослуховування ЗМІ, в загальному, призводить до виникнення у нас негативного пригніченого, роздратованого стану, виникнення страху, який паралізує людину. Звичайно такою людиною легко управляти, але майже цілком втрачається реалізація її безмежного потенціалу, що шкодить як їй так і Державі.

Але ж як це не сумно, проте більшість людей мають патологічну прихильність до дурних звісток. Імовірно людській природі властива якась перекрученість, що спонукує багатьох у важкі періоди життя знаходити розраду в нещастях інших. *З чим це пов'язано?*

Багато в чому це пов'язане з нашим інстинктом самозбереження, що в умовах відсутності реальних погроз, активно продовжує шукати віртуальні загрози, які отримує від ЗМІ, часто роблячи з «мухи слона». Так склалося в процесі еволюції: щоб вижити людина постійно повинна була зосереджуватися на пошуках безпеки. Сьогодні наш мозок працює по еволюційному шаблону: він намагається завжди та всюди наперед побачити або ще краще передбачити можливу загрозу його фізичному, соціальному або моральному благополуччю. Навіть якщо такої загрози не має, то мозок легко придумає віртуальну загрозу. Він має отримує «страшилок» від ЗМІ, було б

бажання. В цілому, майже 75% наших думок мають «негативний» відтінок. Звідки тут взятися гарному настрою та не втратити віру у власні сили.

Звичайний набір низькопробних, орієнтованих на людські слабості «цінностей», які постійно пропонують нам ЗМІ, найчастіше адекватні помилковому стресовому стимулятору, тобто штучно створюваному супротивникові або безглуздому випробуванню. Подібного роду стимулятори без якої-небудь соціальної необхідності наділяють нас справжніми симптомами стресу, такими, як гнів, страх або депресія, що має й фізіологічні наслідки - ослаблене здоров'я, неврівноваженість тощо.

Інформаційні, «заряджені стресом» новини й повідомлення практично не піддаються нашому контролю й не забезпечують можливість особистої участі. Непряма ж «участь» у реальних (або вигаданих) світових катаклізмах поступово стає звичним відчуттям, не приносить ніякої користі й значно збіднює нас самих. Більше того, коли наша життєва енергія послабляється під постійним впливом образів і символів, що персоніфікують нелюдськість і жорстокість (часто романтизованих для масового споживання), ми непомітно втрачаємо ту саму силу особистості, що надихала б нас на безкорисливу допомогу дійсно нужденним людям і на активні спроби якимось поліпшити й виправити життя на нашій багатотраждальній планеті.

ЗМІ тримають нас на шкідливій дієті з негативно заряджених стимулів, при цьому використовуються самі новітні методи психологічного впливу вкупі з високопрофесійним артистизмом. Хитрі секрети витонченого впакування й уміння "подати товар" збивають споживача з пантелику, при цьому спотворюється шкала цінностей, пишним цвітом розцвітає цинізм. Якби можна було придумати спосіб зарядки різних машин і механізмів тією антиенергією, що ми постійно отримуємо із ЗМІ, наші автомобілі, пральні машини, друкарські машинки, супутники миттєво перестали б діяти. Чи не дивно, що сучасні люди навчилися прекрасно розуміти потреби своїх машин і не можуть розібратися у власних інтелектуальних і емоційних потребах?

Важливим інструментом прямого й побічного прищеплення, кодування й програмування свідомості, яким послуговуються ЗМІ, є масова реклама, за допомогою якої у свідомість і підсвідомість людей настійливо й систематично впроваджуються різноманітні «цінності» і уявлення, формуються настанови й поведінка широких верств населення.

За допомогою масової реклами, насамперед телереклами, послідовно формується споживацька психологія, психологія речовизму. Телереклама і радіореклама переключає увагу людей на потреби й цінності нижчого рівня й значення, відволікаючи від високих та значимих потреб і цінностей, насамперед духовних та інтелектуальних.

Чом би ні розслабитися від повсякденної суєти, дивлячись телевізор? Та ба. Особливо це ми сильно відчуваємо у наш час, коли на нас буквально обрушився шквал реклами. Спектакль, фільм уривається на середині рекламним кошмаром.

Тоді як наша увага сконцентрована на фільмі, матчі, нам нав'язують погано пахнучий ляпанець, наприклад, новий засіб для миття унітазів або ж

відомий «снікерс». Ці кадри деяких просто зразу ж дратують (який «снікерс», якщо ...) у інших можуть породити неусвідомлену тривогу.

Навіть якщо реклама – частина повсякденного життя, то вона стала такою без нашої згоди. Вона абсолютно безкарно ломиться в наше життя, займає частину нашої пам'яті і є безперечним елементом стресу. Реклама, що перериває фільм, фальсифікує його, заважає нам мріяти і розслабитися.

Масована реклама, що повторюється щодня декілька разів є психологічним насильством над людиною. *Вона формує примусовий, часто агресивний вплив на свідомість і підсвідомість, що може негативно впливати на загальне самопочуття й стан психічного здоров'я.* Особливо шкідливий вплив телереклами тоді, коли вона втручається у свідомість людей під час показу цікавого фільму чи серйозної передачі, порушуючи цілісний потік переживань, руйнуючи його, розбиваючи зосереджену увагу. Якщо це повторюється часто, в людини розладнується нервова система і психічне здоров'я, вона перетворюється в невротика, який неадекватно реагує на життєві події.

Досить сумним є той факт, що заради комерційної вигоди вузької групи людей свідомість мільйонів людей щоденно засмічується всякою маячнею, яку рекламує телебачення. Людська свідомість — це найвище творіння природи й суспільства — досить крихка й уразлива. Немає нічого більш високого й витонченого. Проте вона не ціниться й не оберігається. З нею поводяться недбало, мало того — її насилують і катують за допомогою ЗМІ.

Страшним за своїми наслідками є прямий і опосередкований вклад ЗМІ в рекламу алкогольних напоїв і тютюнових виробів, пропаганду традицій застілля, що безперечно сприяє розвитку і стимулюванню потреби в алкоголі й палінні.

Нині епідемія п'янства охопила не тільки працездатних чоловіків, а й жінок і підлітків. ***Це призводить до враження генофонду нації, фізичного й духовного виродження, зростання кількості вбивств і самогубств, катастроф, нещасних випадків, криміналізації суспільства.***

Отже, засоби масової інформації, стали для людини не менш небезпечні, ніж засоби масового знищення. Не даремно їх так назвали. Бо розповідають вони нам найчастіше не про позитивні, радісні події, а моторошні історії про хвороби, що насуваються, про теракти, що відбуваються та готуються тощо.

І відбувається це не тому, що немає позитивних і радісних подій, просто вони не цікаві засобам масової інформації, тому що з них не зробиш сенсації. Та й просто прийнято розповідати нам про різні жахи, і лише десь наприкінці інформаційної програми повідомити про який-небудь позитивний факт.

Але ж відомо, що кожна людина являє собою середнє арифметичне з 5 людей, з якими вона спілкується. В нашій ситуації спілкування з людьми замінюється «спілкуванням» з «негативними» програмами телебачення, які формують у людини почуття безпорадності, песимізму, апатії.

Ми не замислюємося щодо такої ситуації, але хочемо ми цього чи ні — нами керують, нами маніпулюють, і все це має негативне забарвлення.

Нас готують до епідемії грипу за допомогою ЗМІ, і, — число хворих буде великим. І не тому, що ці шкідливі мікроби зроблять свою справу.

Наше очікування хвороби, наш страх занедужати призведуть до того, що ми будемо хворіти.

Нам просто наказують: настав час хворіти. І для більшості людей, що живуть важким, повсякденним життям, це як команда. Є привід зупинитися — всі хворіють грипом. І ми занедужуємо...

Нас лякають кривавими злочинами.

Лякають катастрофами.

Озлобляють бойовиками.

Розбецують цинічними фільмами.

Так діють на нас засоби масової інформації, які щедро діляться з нами негативною інформацією.

Ми постійно перебуваємо під ударами, під впливом потужного негативного впливу ЗМІ. Порахуйте, будь ласка, скільки негативних програм на тиждень в розкладі телепередач. Цифри вас просто вразять. Адже навіть протягом дня постійні інформаційні програми киплять негативними сенсаціями, фактами про катастрофи, вибухи, стихійні нещастя...

Саме тому люди обурюються й говорять: «Ну, просто жах якийсь! Дивитися по телевізору нема чого! Куди не перемкнеш — одні постріли, кров, бандити...».

Що можна їм порадити?

Так не дивіться! Не дивіться ви всю цю гидоту! Хто змушує вас вмикати телевізор і дивитися ці бойовики, ці історії про те, як планувалися й здійснювалися вбивства... Хто силує вас натискати кнопку телевізора? Хто неволить вас брати в руки пульт і перегортати програму за програмою, сприймаючи надмір негатив? *Хто, якщо не ви самі?!*

Але якщо ви настільки не відповідаєте за своє життя, що не можете навіть контролювати таку просту річ — дивитися або не дивитися негативні передачі, читати або не читати відносно різноманітні сенсації в суто негативних газетах — то тоді про що ми взагалі можемо говорити?! Про який успіх?! Про яке гармонічне життя?! Про яке створення власного життя, такого яким ви хочете його бачити?! Як ви можете щось створювати у своєму житті, якщо не можете навіть самі себе відгородити від натискування кнопки телевізора?!

Ми в черговий раз забули про своє дивне унікальне єдине життя. Про самих себе — єдиних і неповторних, яких треба берегти й про яких треба піклуватися. І це так важливо — опікуватися собою й турбуватися про себе, створювати для себе найкращі умови життя.

Подбайте про себе, будь ласка! Зовсім не схоже, що ми любимо себе, якщо дозволяємо обливати себе потоком бруду, вульгарності, нечистот. Яка

ж тут любов до себе? Напевно, тільки не люблячи себе, можна так жорстоко до себе ставитися!

Відгородіть себе від негативу. Проаналізуйте, які програми, які видання неварті того, щоб ви до них долучалися. Просто подумайте, коли ви прочитаєте статті під назвами «Смерть у водах каналізації», «Відомого співака обвинуватили в шахрайстві» тощо, чи зміниться ваше життя на краще? Ні! З'являться злість, непевність у завтрашньому дні, розпач, недовіра, заздрість — почуття, що роблять нас нещасними.

Не дивіться ті передачі, які руйнують ваше життя. Викресліть їх: запитайте себе, чи корисні вони вам? Чи підтримують вас? Чи стає вам краще? Чи отримуєте ви нову інформацію, що сприяє вашому життю, здоров'ю? Чи спонукують вони вас до позитивних змін у собі? Якщо так — то це ваш друг. Якщо ні — це ваш ворог. І тому не впускайте ворогів у своє життя. Це ж у ваших силах!

Культ жорстокості, насильства, порнографії, що нині пропагується в засобах масової інформації, особливо на телебаченні та в комп'ютерних мережах, призводить до неусвідомленого бажання значної частини населення, особливо підлітків і молоді пострадянських країн, наслідувати його, сприяє закріпленню подібних стереотипів поведінки в їхніх власних звичках і способі життя, знижує рівень граничних обмежень і правових заборон, сприяє появі негативних норм поведінки в суспільстві, що, в свою чергу, відкриває шлях до втрати морально-ціннісних установок, до правопорушень.

Щоб протидіяти негативному впливу на дітей ЗМІ слід об'єднати зусилля батьків, громадських організацій, відповідних державних структур. Можливо варто створювати певні просвітницькі програми, зокрема здійснювати навчання дітей вмінню аналізувати побачене на екрані, зіставлення його з реальним життям, вмінню оцінити побачене якомога різноманітніше, дати кілька прочитань одного кадру.

Варто також вивчати і використовувати досвід зарубіжних країн. Зокрема у США в шкільну програму введені уроки кінокритики. Над їх розроблянням працювали педколективи провідних університетів, представники релігійних організацій та приватних компаній за сприянням ЮНЕСКО.

У Великобританії вимагається, щоб всі програми, які транслюються до 21 години, відповідали певним вимогам для перегляду їх дитячою аудиторією. У Німеччині за Конституцією дозволено обмеження свободи інформації «законоположеннями про захист молоді». Ряд суспільних телекомпаній керується положеннями, по яких здатні пошкодити здоров'ю дітей і підлітків програми не повинні випускатися до вживання заходів, що забезпечують малу вірогідність перегляду їх дітьми.

Вища аудіовізуальна рада Франції, що діє згідно із законом від 1986 року, контролює мовлення програм, здатних завдати шкоди дітям. Зокрема, згідно з його директивою від 1989 року телекомпаніям не рекомендується

транслявати еротичні сцени насильства програми, що містять, до 22 годин 30 хвилин і їх рекламу до 20 годин 30 хвилин.

Висновок

Сучасні ЗМІ вкрай негативно впливають як на окрему людину (особливо дітей), так і в цілому на суспільство.

В ЗМІ переважає негативна інформація, що призводить до моральної й інтелектуальної деградації значної частини населення, погіршення його психічного здоров'я.

Замість того, щоб формувати в особистості духовність, оптимізм, почуття господаря власного життя, змінювати наш екстернальний менталітет на інтернальний ЗМІ формують песимізм, пасивність, страх перед майбутнім, аморальну поведінку, почуття безвихідності.

ЗМІ, стали для людини не менш небезпечні, ніж засоби масового знищення, і представляють загрозу як для окремої особистості так і для нашої Держави.

У погоні за вигодою, а не за правдою ЗМІ нав'язливо «подають» нам досить часто негативні, буквально «нафаршировані» стресами різноманітні аспекти життя - насильство, катастрофи, корисливість, злодійство, безчестя, жорстокість, цинізм тощо - і тим самим послабляють життєву енергію глядачів, читачів і слухачів.

Будемо пам'ятати, що ніяка педагогічна та психологічна профілактика не буде ефективною, якщо першопричина деструктивних явищ соціально схвалюватиметься й виправдовуватиметься. І за це повністю відповідальні дорослі – батьки, педагоги, державні чиновники, уряд.

Настав час, коли громадськість (особливо освітянська) та існуючі державні інститути, включаючи і Національну Раду Безпеки, почали активно протидіяти нахабному свавіллю ЗМІ, яке замість того, щоб допомагати людині та Державі, в основному, шкодить та руйнують їх.

Хочеться закінчити статтю віршем відомого київського поета В. Іващенко.

*Все, що раніш сприймалося в штики:
Жорстокість і бездушність, глум і хамство –
В ефірі день і ніч, куди не кинь,
Як відгук – в душах злоба і нахабство.
Кому це треба? Чом такий уклін?
Чи хтось цілком свідомо робить шкоду,
Щоб помститися всьому народу
Який повірив вітру перемін.*

Література

1. Телебачення не підходить на роль вихователя /Психолог довіклля – 2012. - №5. – С.8-11.
2. Павлютенков Є.М., Крижко В.В., Калошин В.Ф. Конфлікти: сутність і подолання / Є.М.Павлютенков, В.В. Крижко. Стрес у педагогічній діяльності /Калошин В.Ф., - Х.: Вид. група «Основа», - 224 с..
3. Панкратов В.Н. Саморегуляція психического здоров'я: практическое

руководство / В.Н.Панкратов – М.: Изд-во Института Психотерапии, 2001. – 352 с.

4. Настольная книга практического психолога /Сост. С.Т. Посохова, С.Л. Соловьева. – М.: Хранитель, 2008. – 671 с.

5. Сайт <http://www.day.kiev.ua/39287/>

6. Сайт http://nimfa-mama.narod.ru/rebenok_i_TV.html.

Підг. В. Калошин